

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Janar Holm
kantsler

15.06.2016 nr 2.3.-3/16/1139

Haridus- ja Teadusministeerium
Munga tn 18
50088 Tartu

hm@hm.ee

Ringkiri riigigümnaasiumide ja -kutsekoolide dokumendiregistri seirest

Andmekaitse Inspeksioon koostas ringkirja teavitamiseks koole 2016.aasta teisel poolel läbiviidavast dokumendiregistrite seirest.

Palume kirjale lisatud ringkirja tutvustada Teie haldusalas olevatele riigigümnaasiumidele ja kutseõppeasutustele.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Sirje Biin
vaneminspektor
peadirektori volitusel

Ringkiri riigigümnaasiumide ja -kutsekoolide dokumendiregistri seirest

Austatud direktor

Andmekaitse Inspeksioonil on kavas selle aasta teisel poolel seirata, kas riigigümnaasiumide ja -kutseõppeasutuste dokumendiregistrid vastavad avaliku teabe seaduses dokumendiregistrile esitatud nõuetele. Eelkõige kontrollime, kas register on avalikustatud, kas selles olevad avalikud dokumendid on ka tegelikult lihtsalt kättesaadavad ning kas juurdepääsupiirangut vajav teave on nõuetekohaselt kaitstud.

Dokumendiregister on üheks oluliseks tööriistaks avalikule teabele juurdepääsu tagamiseks ning üks asutuse võrgulehe vaadatavamaid osi. Avaliku teabe kättesaadavus muudab ühiskonna tasandil avalike teenuste osutamise ja eelarveraha kasutamise võimalikult läbipaistvaks ning tagab üksikisiku tasandil ligipääsu inimesele vajaliku teabe juurde. Selleks et osata teavet küsida, on vaja teada, mis teavet teabevaldajal üldse on.

Koolid, nagu kõik teisedki avaliku teabe valdajad, peavad pidama digitaalset dokumendiregistrit, kuhu kantakse andmed asutuse tegevuse käigus loodud või saadud dokumentide kohta. Millised nõuded kehtivad dokumendiregistrile ning millised dokumendid tuleb registrisse kanda, on määratud avaliku teabe seaduses (AvTS § 12 ja § 28) ning asjaajamiskorra ühtsetes alustes (AÜA § 18). Avaliku teabe seadus annab registrisse kantavate dokumendiliikide minimaalloetelu, asjaajamiskorra ühtsed alused täiendavad seda, võimaldades ühtlasi asutuse oma asjaajamiskorraga ette näha ka muude dokumendiliikide kandmise dokumendiregistrisse. Kui mingit liiki dokumendid, mida seadus kohustab dokumendiregistri avalikus vaates näitama, registreeritakse muus andmekogus või infosüsteemis (näiteks personalikäsikirjad), siis tuleb dokumendiregistri juures selgitada, kus ja kuidas on võimalik nende dokumentidega tutvuda ja lisada link vastavale infosüsteemile või andmekogule (AvTS § 29 lg 1).

Kuigi dokumendiregister on avalik ning digitaalsele registrile peab juurde pääseda veebilehe kaudu, ei tähenda see, et kõik peavad kõike kätte saama. Dokumendi registreerijal tuleb hinnata selle sisu ning vajadusel piirata teabele juurdepääsu seaduses sätestatud alustel ja tähtajaks (AvTS § 35 ja § 40).

Andmed kehtestatud piirangu ja selle tähtaja kohta peavad dokumendiregistris ka nähtavad olema. Juurdepääsu elektroonilisele dokumendile ei saa piirata üksnes sellega, et faili registrisse ei lisata. Kui tegemist on juurdepääsupiiranguga dokumendiga, siis peab olema märgitud ka seaduses sätestatud üks või mitu alust, miks seda dokumenti avalikustatud ei ole. Kui juurdepääsupiirangut märgitud ei ole, on igapähele õigustatud ootus, et tegemist on avaliku dokumendiga ning see peaks registrit ka lihtsalt kättesaadav olema. Kuidas põhjendab asutus oma dokumendiregistris avalikuna registreeritud dokumendi näiteks teabenõude korras väljaandmisest keeldumist, kui sellele juurdepääsupiirangut kehtestatud ei ole?

Tähele tuleb panna ka seda, et kõigil AvTS §-s 35 loetletud juurdepääsupiirangute alustel on oma sisu. Seega ei saa neid kasutada suvaliselt, et lihtsalt oleks midagi registrisse märgitud. Näiteks viide AvTS § 35 lg 1 punktile 11 (teave, mis sisaldab delikaatseid isikuandmeid) eeldab, et dokument tõesti sisaldaks isikuandmete kaitse seaduse § 4 lõikes 2 loetletud delikaatseid isikuandmeid, mitte lihtsalt isikuandmeid.

Dokumendid võivad sisaldada palju tundlikku teavet (isikuandmeid, ärisaladust jne). Isegi kui dokument on juurdepääsupiiranguga kaitstud, ei tohi dokumendi avaliku vaate pealkiri reeta selle sisu (näiteks: Mari Maasika iseloomustus alaealiste asjade komisjonile). Alates 16.01.2016 on seadusandja kehtestanud selge keelu, et kui dokumendi saaja/saatja on füüsiline isik, siis ei tohi dokumendiregistri avalikus vaates näidata füüsilist isikut tuvastada võimaldavat teavet (AvTS § 12 lg 3¹). Eeltoodu tähendab seda, et dokumendiregistri avalikus vaates ei tohi kajastada füüsiliste isikute nimesid, aadresse ega muid nende otsest tuvastamist võimaldavaid andmeid. Seda nii kirja saaja/saatja andmetes kui ka dokumendi pealkirjades.

Abistamaks asutusi hea haldustava rakendamisel avaliku teabe seaduse täitmisel, on inspeksioon koostanud *avaliku teabe seaduse üldjuhendi*, millega soovime tutvuda meie kodulehel <http://www.aki.ee/et/juhised>.

Koostaja: Sirje Biin
15.06.2016